

Елена Тодорова Николова

1. Дата и място на раждане – 14.09.1964 г. в гр. Смолян
2. Образование, квалификация, научни степени и академични длъжности
Висше образование – СУ „Св. Климент Охридски”, магистър
Доктор (1999) и доктор на филологическите науки (2010)
Доцент (2002), професор (2015)
3. Области на научни интереси – синтаксис и стилистика на съвременния български език, социолингвистика, диалектология
4. Членство в научни организации – Международно социолингвистическо дружество – София, Съюз на учените в България – Смолян
5. Награди и отличия
Грамота за високи научни постижения в конкурса за млади учени в областта на хуманитарните науки, обявен от Съюза на учените в България – 1999 г.
Диплом за високи научни постижения на млад учен за 2002 г. в областта на хуманитарните науки – от СУБ
Годишната награда на Община Смолян за 24 май – 2003 и 2011 г.
6. Основни публикации – над **110 публикации**, от които **7 книги** (трите в съавторство), **76 научни и 7 научно-популярни статии**, **3 учебника** (единият преработен и допълнен) и **17 рецензии, отзиви и юбилейни профили**

Монографии и речници

1. Каневска-Николова, Е. Смолянският градски език. София, 1998 (224 стр.), ISBN 954-88-18-04-3.
2. Каневска-Николова, Е. Говорът на село Момчиловци, Смолянско – половин век по-късно. София, 2001 (216 стр.), ISBN 954-8818-09-4.
3. Петрова, М., Е. Николова. Ученическата реч в Смолян. Смолян, 2003 (274 стр.), ISBN 954-8767-01-5.
4. Каневска-Николова, Е. Тройното членуване в родопските говори. Пловдив, 2006 (246 стр.), ISBN-10:954-423-368-7.

5. Каневска-Николова, Е. При корена, от извора (антропонимично и лексикално-семантично изследване на говора на село Момчиловци, Смолянско). Смолян, 2010 (170 стр.), ISBN 978-954-92513-6-4.
6. Честотен речник на личните имена в Смолянско (в съавторство – В. Кръстанова, М. Петрова, Ел. Николова, М. Михайлов, Н. Томова). Смолян, 2010 (272 стр.), ISBN 978-954-9358-43-8.
7. Селищни имена от Смолянско (в съавторство – Ел. Николова, В. Кръстанова, М. Петрова, М. Михайлов, Н. Томова, М. Ламбова). Смолян, 2015 (под печат), ISBN 978-954-92513-8-8.

Научни статии

8. Каневска-Николова, Е. Към въпроса за лексикалната близост на родопските говори със старобългарския език. – Български език, кн.5, 1996, с.59-64.
9. Каневска-Николова, Е. Основни структурни особености на смолянския градски говор. – В: Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", т. 35, кн.1, 1997 – Филологии, с.229-234.
10. Николова, Е. Книжовно-разговорната реч като основна формация на съвременната градска езикова ситуация. – В: Годишник на ПФ на Филиала на ПУ – Смолян, 1998, с.59-65.
11. Николова, Е. Структурни особености на смолянския интердиалект. – В: Българска реч, кн.2, 1998, IV, с.21-23.
12. Николова, Е.Т. Съвременната езикова ситуация в град Смолян. Автореферат на дисертация за присъждане на научната и образователна степен "доктор". Пловдив, 1998.
13. Каневска-Николова, Е. За съвременната езикова ситуация в град Смолян. –В: Проблеми на социолингвистиката – VI, София, 1999, с. 310-312.
14. Николова, Е. За съгласуването на сказуемото с разширен подлог. – В: Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", т. 37, кн. 1, 1999 – Филология, с. 345-347.
15. Николова, Е. За статуса на подчиненото изречение след определена именна група и глагол "съм" в главното изречение – В: Български език и литература, кн.6/2000, с.53-55; В: Научни трудове на РУ "Ангел Кънчев", Том 37, серия 7, Русе, 1999, с. 17-21 (допълнена).
16. Николова, Е. Т. Говорът на с. Момчиловци, Смолянско в миналото и днес. – В: Родопите през XIX и началото на XX век. Език, история, култура. Т.І. Смолян, 2000, с.20-28.
17. Николова, Е. Езиковата ситуация в днешното село Момчиловци, Смолянско. – В: Онтология и наука. София, 2000, с.173-183.
18. Николова, Е. Стилистика и социолингвистика. – В: Български език и литература, кн. 3-4, 2000, с.3-8; <http://www.liternet.bg/publish/enikolova/stil.htm>.
19. Николова, Е. Затухание традиционното териториално диалекта в резултате социалних изменений в современной болгарской деревне. – В: Материалы XXIX межвузовской научно-методической конференции преподавателей и аспирантов, вып.5 – Пятыe державинские чтения "Современные и исторические проблемы болгаристики и славистики", Санкт Петербург, 13-18.III.2000 г., с.62-65.
20. Николова, Е. Дeпaлaтaлизaциятa нa съгласни кaтo мoрфoнeтичeн мaркeр в днeшния гoвoр нa с. Мoмчилoвци, Смoлянскo. – В: Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", т. 38, кн. 1, 2000 – Филологии, с.147-150.

21. Николова, Е. Специфика на книжовната формация на смолянския градски говор. – В: Проблеми на българската разговорна реч, кн.V, Пета научна сесия с международно участие (4-5 юни 1998 г.), Велико Търново, 2001, с.155-162.
22. Николова, Е. Съвременното състояние на един среднородопски говор (граматични особености) – В: Езиковедски изследвания. Национална научна конференция – 70 години от рождението на проф. Русин Русинов, 1-2.VI.2000 г., В. Търново, 2001, с.121-125.
23. Николова, Е. Учет языковых аттитюдов – важная составная часть социолингвистического исследования – В: Материалы XXX межвузовской научно-методической конференции преподавателей и аспирантов – Шестые державинские чтения: "Современные и исторические проблемы болгаристики и славистики", ч. 2, Санкт Петербург, 1-17.III.2001 г., с.59-61.
24. Каневска-Николова, Е. Говорът на с. Момчиловци, Смолянско – половин век по-късно – В: Българският език през XX век (сборник с доклади на национална конференция в памет на проф. Стойко Стойков). София, 2001, 219-224.
25. Николова, Е. Устойчиви тенденции и промени в днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско – В: Обучението по български език в началото на XXI век (пленарен доклад на национална научно-практическа конференция в памет на доц. д-р Стайко Кабасанов), ч. I, Смолян, 7-8 юни 2001 г., с.24-26.
26. Николова, Е., Т. Л. Бояджиев. Съвместно вариране на социалните и езиковите признаци в днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско – В: Обучението по български език в началото на XXI век (Сборник доклади от национална научно-практическа конференция в памет на доц. д-р Стайко Кабасанов), ч. I, Смолян, 7-8 юни 2001 г., с.69-75.
27. Николова, Е. За някои синтактични въпроси в научната и учебникарската литература. – В: Науката, методиката и училището – конфликтни точки, срещи и разминавания. Сборник доклади от юбилейна научно-практическа конференция, т. 1. БЕЛ, Смолян, 28-29 май 2002, 63-66.
28. Каневска-Николова, Е. Прояви на фонетичната интерференция вследствие диглосията в днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско. - В: Проблеми на социолингвистиката – VII. Билингвизъм и диглосия - съвременни проблеми (Материали от Седмата международна конференция по социолингвистика, София, 22-24.IX.2000 г.), София, 2002, с.135-137.
29. Николова, Е. Социокултурни традиции и норми на езиков живот в днешното село Момчиловци, Смолянско. – В: Езикът: история и съвременност. Шумен, 2002, 67-71.
30. Николова, Е. Лексико-семантична характеристика на днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско – Юбилейна международна научна конференция “Българският език – история, настояще, бъдеще”, София, 3-7 октомври 2002 г.
31. Николова, Е. Устойчивост и динамика на лексикалните маркери в днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско. – В: Сборник доклади от Балканска научна конференция “XXI век – Балканите – наука и образование”, Кърджали, 1-3 ноември 2002, 186-190.
32. Николова, Е. Анастас Саламбашев и проблемът “диалект и културна революция”. – В: Сборник с доклади от научна конференция “90 години Анастас Саламбашев”, Смолян, 2002, 33-39.
33. Николова, Е. Социолингвистичен анализ на смолянската ученическа реч. – В: Български език и литература, кн.5/2003, с.10-16.
34. Каневска-Николова, Е. За някои особености и зависимости при членуването на местните имена в Смолянско. – В: Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", т. 41, кн. 1, 2003 – Филология, 23-28.

35. Каневска-Николова, Е. Членуването на съществителните собствени имена в централните родопски говори (семантичен аспект). – В: Годишник на Пловдивски университет, Филиал – Смолян, Т.ІІ, Смолян, 2003, с.56-64.
36. Каневска-Николова, Е. Речевата ситуация като мотив за превключването на кода (върху социолингвистичен материал от днешния говор на с. Момчиловци, Смолянско). – В: Проблеми на българската разговорна реч, Шеста научна сесия с международно участие (31.V.-1.VI.2001 г.), кн. VI, Велико Търново, 2004, с.127-134.
37. Каневска-Николова, Е. За една устойчива "класическа и екзотична" особеност в днешните централни родопски говори. – В: Родопската култура. Доклади, съобщения от научни форуми, УНК "Родоп" - 2003 г., кн.1, Смолян, 2004, 16-20.
38. Каневска-Николова, Е. Наблюдения върху употребата и семантиката на определителния член в родопските народни песни. – В: Родопската култура. Доклади, съобщения от научни форуми, УНК "Родоп" - 2003 г., кн.1, Смолян, 2004, 104-109.
39. Каневска-Николова, Е. Значението на родопското тройно членуване за славистиката и българистиката. – Седми национални славистични четения, София, 22-24 април 2004.
40. Николова, Е. Мотивацията в речевото поведение на различните възрастово-социални групи (върху материал от смолянската езикова ситуация). – В: Мотивацията в обучението, възпитанието, общуването, играта и дейността (Сборник с материали от научна сесия, проведена в памет на доц. д-р Тодор Гайдаров). Смолян, 2004, 78-85.
41. Николова, Е. Иновации в смолянската ученическа реч в резултат на глобализационните процеси. – В: Сборник доклади от Международна конференция "Предизвикателства пред образованието и науката в контекста на глобализацията", т. I, Бургас, 2004.
42. Каневска-Николова, Е. Мезолектната форма на съществуване на езика в съвременното българско село (върху социолингвистичен материал от с. Момчиловци, Смолянско). – В: Проблеми на социолингвистиката VIII. Съвременни форми на съществуване на българския език (Материали от Международната конференция, посветена на 90-годишнината от рождението на проф. д-р Стойко Стойков, София, 25-26 октомври 2002 г.), София, 2005, 36-39.
43. Каневска-Николова, Е. Към въпроса за обусловеността на тройното членуване в родопските говори. – В: Български език, кн. 2, 2005, с. 15-22.
44. Каневска-Николова, Е. Типологични сходства и различия при членуването на имената в родопските и в македонските говори. – В: Македонски преглед, кн. 4, 2005, с. 63-82.
45. Каневска-Николова, Е. Тройното членуване в днешните родопски говори (социолингвистичен аспект). – В: Езиковедски приноси в чест на чл.-кор. проф. Михаил Виденов. По случай неговата 65-годишнина. ВТУ "Св. св. Кирил и Методий", МСЛД-София, 2005, 95-104.
46. Каневска-Николова, Е. Членуване на предложно свързани и безпредложни съществителни имена в родопските говори в позиция на обстоятелствени пояснения. – В: Сборник в чест на проф. д-р Боян Байчев. По случай неговата 70-годишнина. ВТУ "Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, 2005, с. 91-96.
47. Каневска-Николова, Е. Членуване на съществителните имена с определителна функция в изречението в родопските говори. – В: Годишник на Пловдивски университет, Филиал – Смолян, Т.ІІІ, Смолян, 2005, 24-30.

48. Каневска-Николова, Е. Тройното членуване на съществителните имена в родопските говори в позиция на подлог. – Балканска конференция на младите учени, Пловдив, 2005.
49. Каневска-Николова, Е. Още веднъж за близостта на родопските говори до Кирило-Методиевия език. – В: Родопската култура. Доклади, съобщения от научни форуми, ЦДО с Международна академична мобилност – Смолян, 2005 г., кн.2, Смолян, 2006, 73-78.
50. Каневска-Николова, Е. Членуване на новите думи в родопските говори. Доклад на Юбилейна научна конференция с международно участие “20 години Съюз на учените в България – клон Смолян”, 20-21.10.2006 г. (електронно издание).
51. Каневска-Николова, Е. Функции и значения на доминиращия определителен член -н в днешните централни родопски говори. – В: Трудове на ВТУ – Филологически факултет, т. 34, кн. 2 – Езикознание, 2004, Велико Търново, 2007, 139-151.
52. Каневска-Николова, Е. Закономерности и характерни особености (отлики от книжовния език) при тройното членуване на съществителните имена в родопските говори. – Хуманитаристични изследвания за Родопите в началото на ХХІ век, Смолян, 2007, 373-380.
53. Каневска-Николова, Е. Семантика, употреба и обусловеност на тройното членуване в родопските говори. – Българските острови на Балканите (сборник с доклади от Международна научна конференция на тема “Българските “острови” на лингвистичната карта на Балканите”, 4-6 ноември 2005), София, 2007, 246-255.
54. Каневска-Николова, Е. Нормативна система на смолянския градски говор. – В: Rhodopica 2007/2, с. 165-174.
55. Каневска-Николова, Е. Доминирането на третата членна морфема (с елемент -н) в родопските говори – фреквенталия или универсалия? – Филологически и методически изследвания. Доклади от международната научна конференция, посветена на 100-годишнината от рождението на доц. Стайко Кабасанов, Смолян – Люблин, 2007, 149-155.
56. Е. Николова. Отношения между тройната местоименна демонстративна система и тройните членни форми в родопските говори. – Науката, образованието и времето като грижа. Сборник с доклади от юбилейната научна конференция с международно участие, посветена на 45 години педагогическо образование в град Смолян и 10 години Филиал на ПУ „Паисий Хилендарски”, Ч. I, Смолян, 2007, 43-48.
57. Е. Николова, Хр. Мелемов. Възможности за параметризация на тестови задачи по български език за кандидат-гимназисти. – Науката, образованието и времето като грижа. Сборник с доклади от юбилейната научна конференция с международно участие, посветена на 45 години педагогическо образование в град Смолян и 10 години Филиал на ПУ „Паисий Хилендарски”, Ч. I, Смолян, 2007, 101-107.
58. Kanevska-Nikolova, E. Perspektywa socjolingwistyczna w badaniach gwary współczesnej wsi bułgarskiej. – Międzynarodowa konferencja “Perspektywa socjolingwistyczna w badaniach dialektologicznych i onomastycznych”, Lublin, 14-15.10.2004 – Sotirov, P., Złotkowski, P. Z badań nad językiem i kulturą Słowian, wydawnictwo UMCS, Lublin 2007, 15-22.
59. Каневска-Николова, Е. Обусловеност на тройното членуване в родопските говори от контекстово-ситуативните фактори. Międzynarodowa konferencja, Lublin, 11-12.05.2005 – Sotirov, P., Złotkowski, P. Z badań nad językiem i kulturą Słowian, wydawnictwo UMCS, Lublin 2007, 225-232.
60. Е. Каневска-Николова. Влиянието на уличния език върху езика на смолянските регионални вестници („Отзвук”, „Родопски вести”, „Родопи вест”). – В: Проблеми на социолингвистиката IX. Агресията на уличния език (Материали от Деветата

международна конференция по социолингвистика – INSOLICO 2008, София, 22-23 март 2008 г.). София, 2008, 85-91.

61. Е. Каневска-Николова. Личното име Каньо (Каню) в момчиловската антропонимична система. – Родопи, кн. 3-4/2008, 59-63.
62. Е. Каневска-Николова. Антропонимична характеристика на един родопски род (Каневския род в с. Момчиловци, Смолянско). – Национална научна конференция „Родопите и човекът”. Сборник доклади. Смолян, 30-31 октомври 2008 г., 49-54.
63. Е. Каневска-Николова. Характеристика на антропонимичната система на едно родопско село през първата половина на 19 в. (въз основа на турски документ от 1837-1838 г.). – В: Човекът и езикът *универсум*. Юбилеен сборник по случай 60-годишнината на доц. д-р Иван Чобанов. УИ „Паисий Хилендарски”, 2009, 96-102.
64. Е. Каневска-Николова. Промени в антропонимичната система на едно родопско село през 19 в. – В: Приятели за науката. Сборник в чест на проф. д.ф.н. Тодор Балкански по случай неговата 65-годишнина. Велико Търново, 2009, 161-166.
65. Kanevska-Nikolova, E. EXPRESSING GENERIC DEFINITENESS WITH THE TRIPLE ARTICLE IN THE RHODOPIAN DIALECTS. – VOSS, Christian; NAGÜRKÖ, Alicja (eds.): Die Europaizität der Slawia oder die Slawizität Europas. Ein Beitrag der kultur- und sprachrelativistischen Linguistik. München – Berlin, Verlag Otto Sagner, 2009. ISBN 978-3-86688-065-8.
66. Николова, Е. Изразяване на демонстративност (деиктичност) чрез именната и местоименната система в българския и в сръбския език. Доклад на IV МЕЖДУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП „СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТИ, УМЕТНОСТИ“ – Крагујевац, 30–31. 10. 2009.
67. Тройното членуване в родопските говори – диахронен, синхронен и футурологичен аспект. Автореферат на дисертация за присъждане на научната степен *Доктор на филологическите науки*. София, 2009 (63 стр.).
68. Е. Николова. За балканизмите и ориентализмите в говора на с. Момчиловци, Смолянско. – В: Юбилеен сборник на Филологическия факултет при ЮЗУ. Том 2. По повод 75-годишнината на проф. д-р Иван Юстинианов Кочев. Благоевград, 2010, 218-222.
69. Е. Каневска-Николова. Характеристика на фамилните имена в с. Момчиловци, Смолянско. – Родопи, кн. 5-6/2011, 39-44.
70. Е. Каневска-Николова, В. Стаменова. За някои бройлки в Смолянско и Софийско. – Юбилейна национална научна конференция с международно участие „Човекът и вселената”. Сборник доклади. Смолян, 6-8 октомври 2011 г., ISBN: 978-954-397-025-4 (електронно изд.).
71. Е. Каневска-Николова. За някои лични имена от гръцки произход в Смолянско. – Balkanistic Forum (Балканистичен форум) 2/2012, 152-158.
<http://www.cceol.com/asp/issuedetails.aspx?issueid=7ef30720-b52d-4c5a-b249-b545cd8918be&articleId=63edd24c-d248-4a3b-b81d-1c75038f8352>
72. Петрова М., В. Кръстанова, Ел. Николова, М. Михайлов. Смолянската антропонимична система като част от ономастиката на българските Родопи (обща характеристика). – Zeszyty Szyglo-Metodiańskie, nr 1/2012, 105-112.
73. Е. Каневска-Николова. Съществува ли „помашки език” и има ли почва за него? – Родопи, кн. 5-6/2012, 50-53.
74. Е. Каневска-Николова. „Помашкият език” като идентификационен признак. – Помаците: версии за произход и съвременна идентичност. София, 2013, 84-94.
75. Е. Каневска-Николова. За един ефективен модел на преподаване на подчинените изречения в рамките на сложното изречение. – В: Езикът е съдба. Сборник в чест на 75-годишнината на проф. д.ф.н. Стефка Петрова. София, 2013, 87-91.

76. Каневска-Николова, Е. За близостта на родопските говори до Кирило-Методиевия език. – *Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie*, nr 2/2013, 9-14.
<http://www.umcs.lublin.pl/images/media/Zaklad.Językoznawstwa.Słowianskiego/zcm-nr2-2013.pdf>
77. Е. Каневска-Николова. Селищни имена от Смолянско. – Научни трудове на СУБ – Пловдив, серия Б. Естествени и хуманитарни науки, т. XVI, Пловдив, 2014, с. 309-312.
78. Е. Николова, В. Кръстанова, М. Петрова, М. Михайлов, Н. Томова. Семантична класификация на ойконимите от Маданска и Рудоземска община. – Научни трудове на СУБ – Смолян, 2015.
79. Е. Каневска-Николова. Езикът на коментарите в социалната мрежа Facebook. – Проблеми на социолингвистиката XI. Езикът във времето и пространството (Материали от Единадесетата конференция по социолингвистика, София, 26-27 октомври 2012 г., посветена на 100-годишнината от рождението на проф. Стойко Стойков). София, 2014, 267-271.
80. Каневска-Николова, Е. Болгароязычные мусульмане в Южных Родопях. Современная ситуация: язык и идентичность. – Славяне-мусульмане на Балканах: язык, культура, идентичность. Институт славяноведения РАН. Москва, 2014, с. 135-149 (ISBN 978-5-7576-0321-6).
81. Nikolova, Elena, Vanya Krastanova, Miroslav Mihaylov. Semantic classification of the Turkish names of the villages in the Smolyan region. – 9-th International Balkan Education and Science Congress, 16-18 October 2014, Edirne, 1327-1332.
82. Каневска-Николова, Е. и кол. Семантична класификация на ойконимите от Смолянска община. – *Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie*, 4/2015 (под печат).
83. Kanevska-Nikolova, E., Krastanova, V. Mechanisms for naming and renaming of villages in the Smolyan region. – *Linguistique Balkanique* LV, 1, 2016, 33-46.
84. Каневска-Николова, Е. Турските думи в говорите на с. Момчиловци и гр. Чепеларе, Смолянско. - Юбилеен сборник. Професор Иван Кочев - живот, отдаден на езикознанието. София, 2016, 88-95.
85. Каневска-Николова, Е. Интерференции, породени от взаимодействието на различни езици. – Българският език и съвременното езиково обучение. Сборник в чест на 60-годишнината на доц. д-р Мария Петрова. Смолян, 2015, 149-151.
86. Каневска-Николова, Е. Езикови нагласи към диалекта и диалектизмите. – Проблеми на социолингвистиката XII. Езиковата ситуация – състояние и тенденции. Материали от Дванадесетата международна конференция по социолингвистика, посветена на 75-годишнината на академик Михаил Виденов. София, 2016, 55-62.
87. Каневска-Николова, Е. Езикови нагласи към терминология, свързана със здравето (в българската разговорна реч и в притмедиите). – *Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie*, 2016 (под печат).